FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTÉRIUM

A szarvasmarha ágazat agrárgazdasági helyzete

Czerván György

agrárgazdaságért felelős államtitkár
Földművelésügyi Minisztérium

Magyartarka Tenyésztők Egyesülete
Szakmai nap
Kocsér
2017. június 22.

Helyzetkép

Megnevezés	2014	2015	2016	2017
GDP növekedés (%)	4,0	3,1	2,0	4,1
Mezőgazdaság bruttó hozzáadott értékének volumenváltozása (%)	17,0	-5,1	16,8	n.a.
A mezőgazdaság hozzájárulása a GDP növekedéshez (százalékpont)	0,7	-0,2	0,6	n.a.
Mezőgazdaság részesedése a hozzáadott értékből folyó áron (%)	4,7	4,1	4,5	n.a.

Forrás: 2014-2016 KSH, 2017 NGM becslés

A mezőgazdaság kibocsátásának alakulása folyó és változatlan alapáron (milliárd Ft)

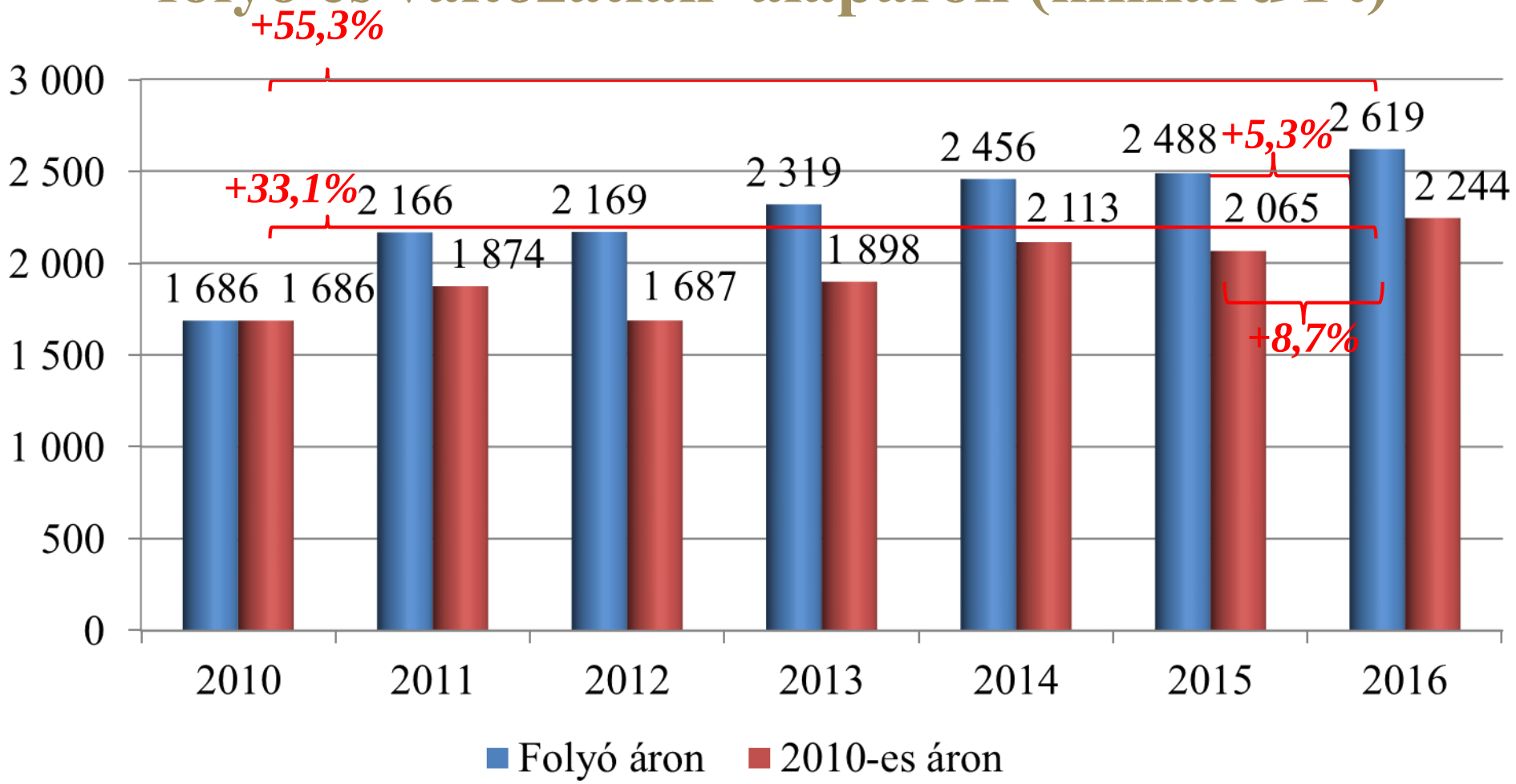

Forrás: KSH, AKI Mezőgazdasági Számlarendszer, 2016 előzetes adat

Agrár-külkereskedelem alakulása (milliárd euró)

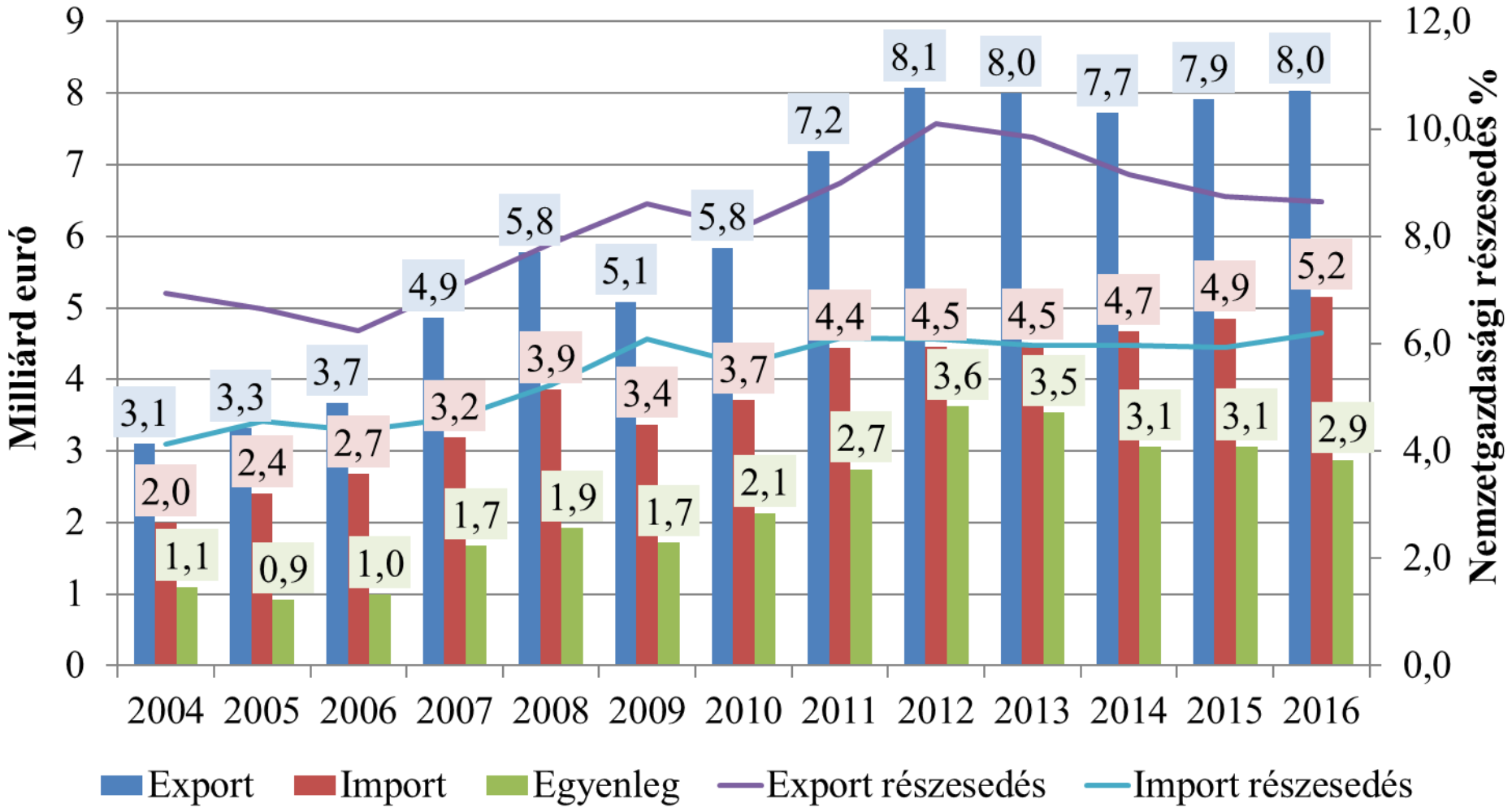

Forrás: KSH

Mezőgazdasági termelés szerkezete 2016-ban

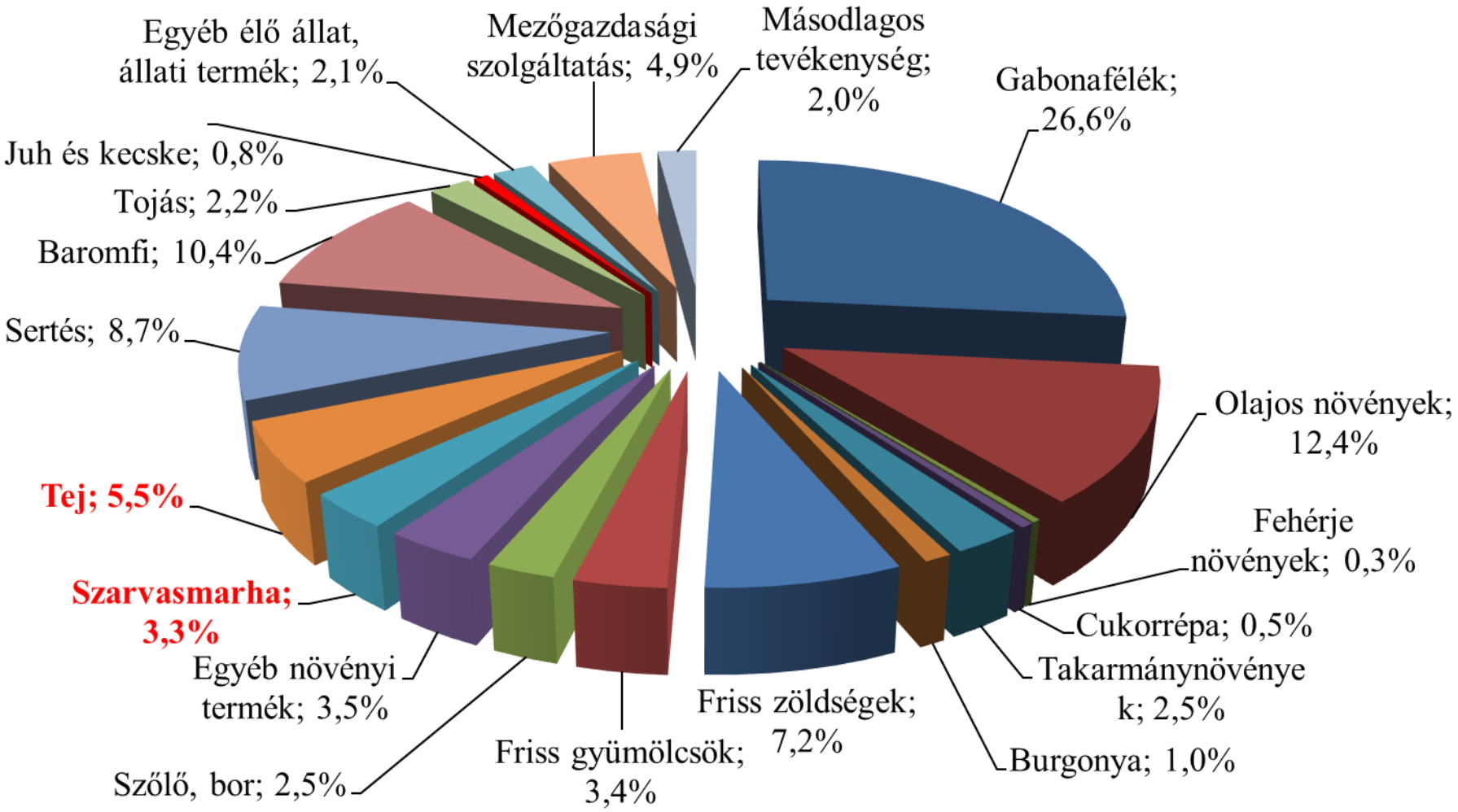

Forrás: KSH, AKI Mezőgazdasági Számlarendszer második előzetes

Az állattenyésztés kibocsátásának szerkezete 2016-ban

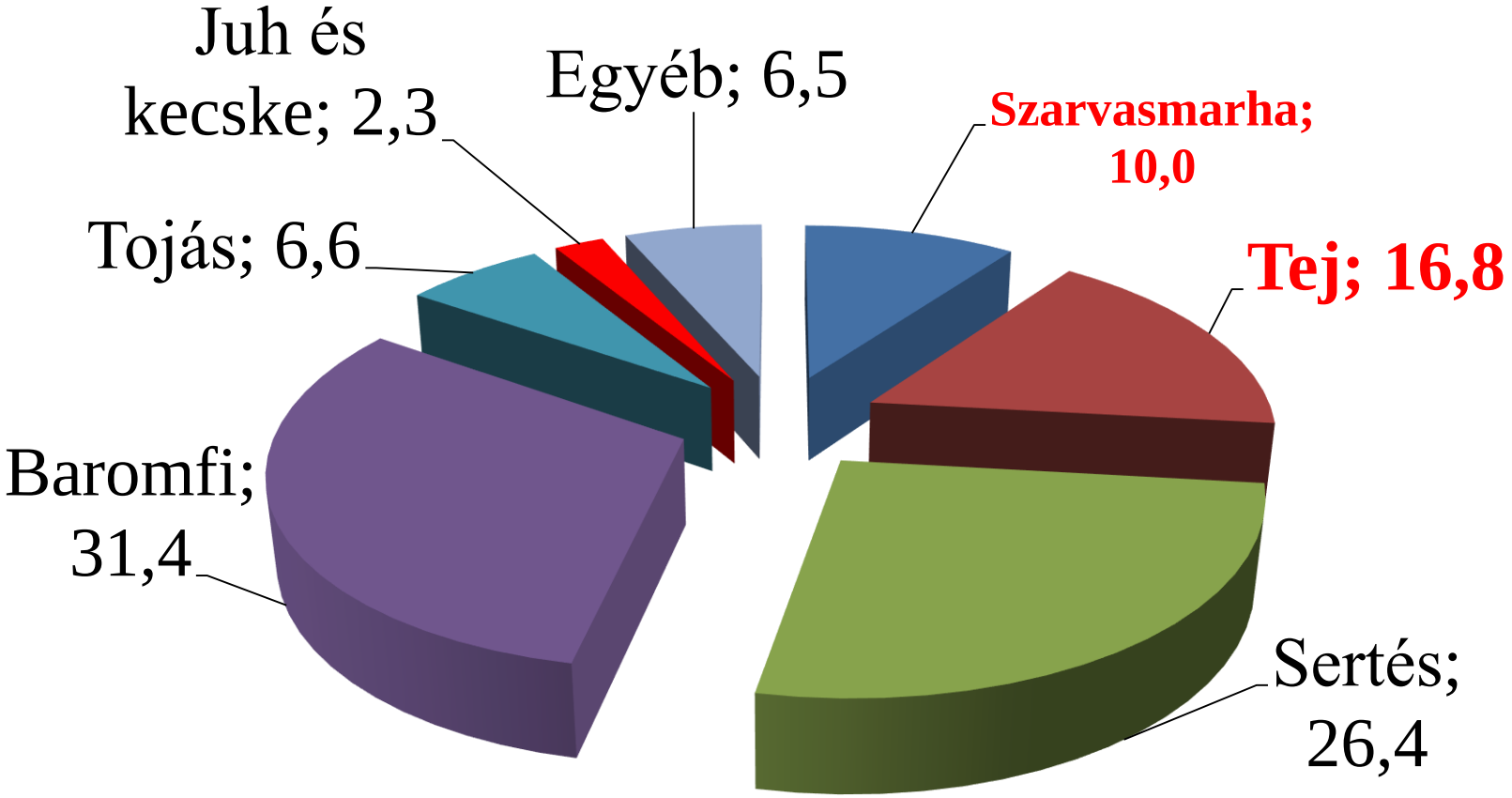

Forrás: AKI, KSH Mezőgazdasági Számlarendszer második előzetes

Élő állat vágások a hazai vágóhidakon

Megnevezés	2016.			Különbség élősúlyban az előző évhez viszonyítva	
	Ezer darab	Élősúly	Vágósúly		
		Ezer tonna			%
Szarvasmarha	**108**	**55**	**28**	**+3,8**	**+7,5**
Sertés	4 676	534	432	+28,7	+5,7
Juh	34	0,9	1,2	+0,3	+34,0
Baromfi	210 259	601	471	+45,5	+7,5
ebből csirke	166 380	404	318	+30,7	+8,2
Liba	5 584	35	26	+5,8	+20,2
Kacsa	28 551	101	78	+3,0	+3,1
Pulyka	7 344	103	81	+5,6	+5,7

Forrás: AKI

Az agrártámogatások aránya az adózás előtti eredményből az állattenyésztésben 2011-2015 (%)

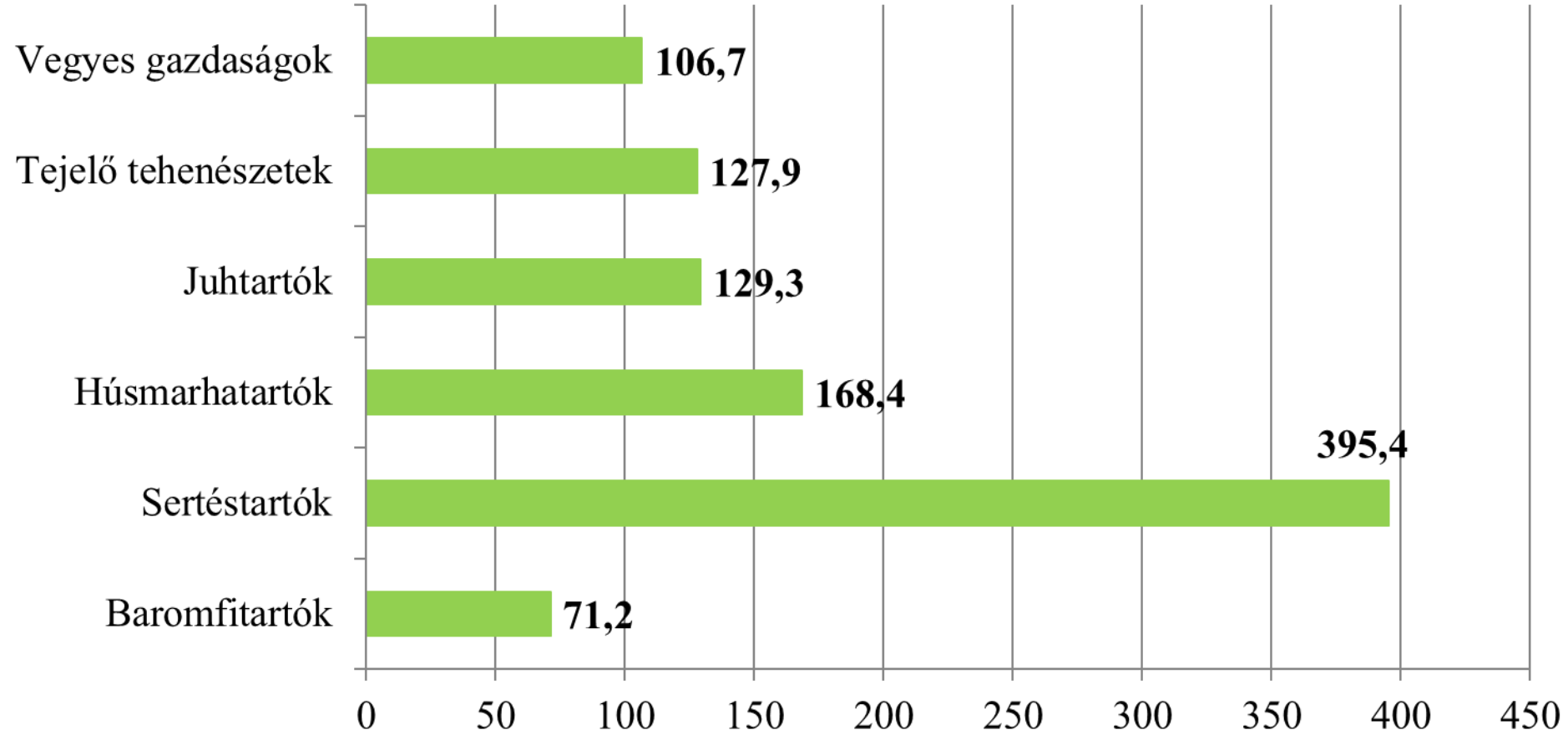

Forrás: AKI Tesztüzemi Rendszer

A szarvasmarha ágazat jelenlegi helyzete

A szarvasmarha ágazat piaci helyzete az EU-ban I.

- **Az EU szarvasmarha állománya** 2016-ban 89,1 millió darab volt, egy év alatt gyakorlatilag azonos szinten maradt (-0,1%)
- Az EU-ban a **húshasznú tehenek száma** 2016-ban 12,3 millió volt, éves összehasonlításban +0,3%
- Az EU **nettó marhahústermelése** 2016-ban 7,9 millió tonna volt (+2,3), ezen belül EU-15: +1,9%, EU-13: +5,9%
- Az EU marhahústermelése várhatóan 2017-ben tovább bővül (+1,2%)
- Az EU élő **szarvasmarha kivitele** 2016-ban 23%-kal nőtt, legfontosabb piacok Törökország, Izrael és Libanon.

A szarvasmarha ágazat piaci helyzete az EU-ban II.

- Az EU **marhahús kivitele** 2016-ban 18%-kal, 244 ezer tonnára nőtt, 2017-ben 5%-os további bővülés várható
- 2016-ban az **EU legfontosabb marhahús exportpiacai** az **USA, Kína és Hongkong,** valamint **Japán**
- Az Oroszországba az embargó miatt csak tenyészmarhát exportál az EU
- Az EU-15-ben az egy főre jutó marhahús fogyasztás 2016-ban 12,7 kg, az EU 13-ban 3,6 kg volt.

Az EU vágómarha termelésének megoszlása értékben, 2016-ban (%)

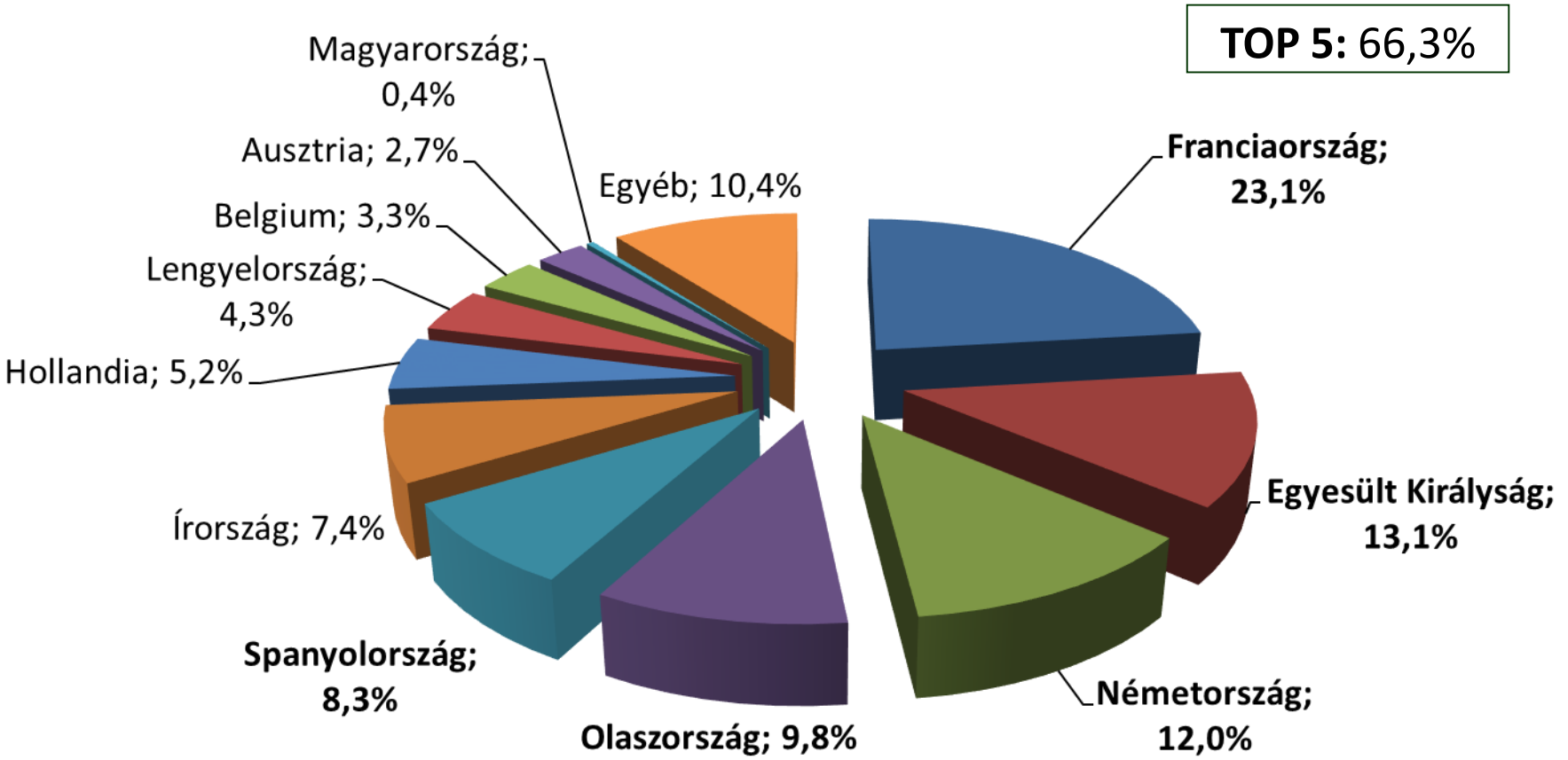

Forrás: EUROSTAT Mezőgazdasági Számlarendszer

A tej ágazat piaci helyzete az EU-ban

- A **tej és tejtermék** ágazat termelési volumene alacsonyabb a tavalyi adatoknál, 2017-ben (január-áprilisban) az **EU-ban 1,4%-kal kevesebb tejet vásároltak fel** a tavalyi év azonos időszakához képest, amely az alacsony árak, a kedvezőtlen időjárás, valamint az ágazatban vállalt önkéntes termelés csökkentési vállalások következménye

- **A tej** áprilisi EU súlyozott átlagára 33,2 Euro/100 kg volt, ez 21 %-kal haladta meg tavalyi azonos időszak tej árát és 0,2 %-kal volt magasabb az idei márciusi árnál. A májusi súlyozott átlagár 32,79 Euro/100 kg volt

- **Az EU tejtermékei számára az USA, Szaúdi Arábia, Egyiptom és Kína a legfontosabb export piac**, azonban idén csökkent a tejtermékek exportja Szaúdi-Arábiába és Egyiptomba. Nőtt az EU kivitel Algériába, Japánba és Dél-Koreába.

Az EU tejtermelésének megoszlása értékben, 2016-ban (%)

TOP 5: 60,7%

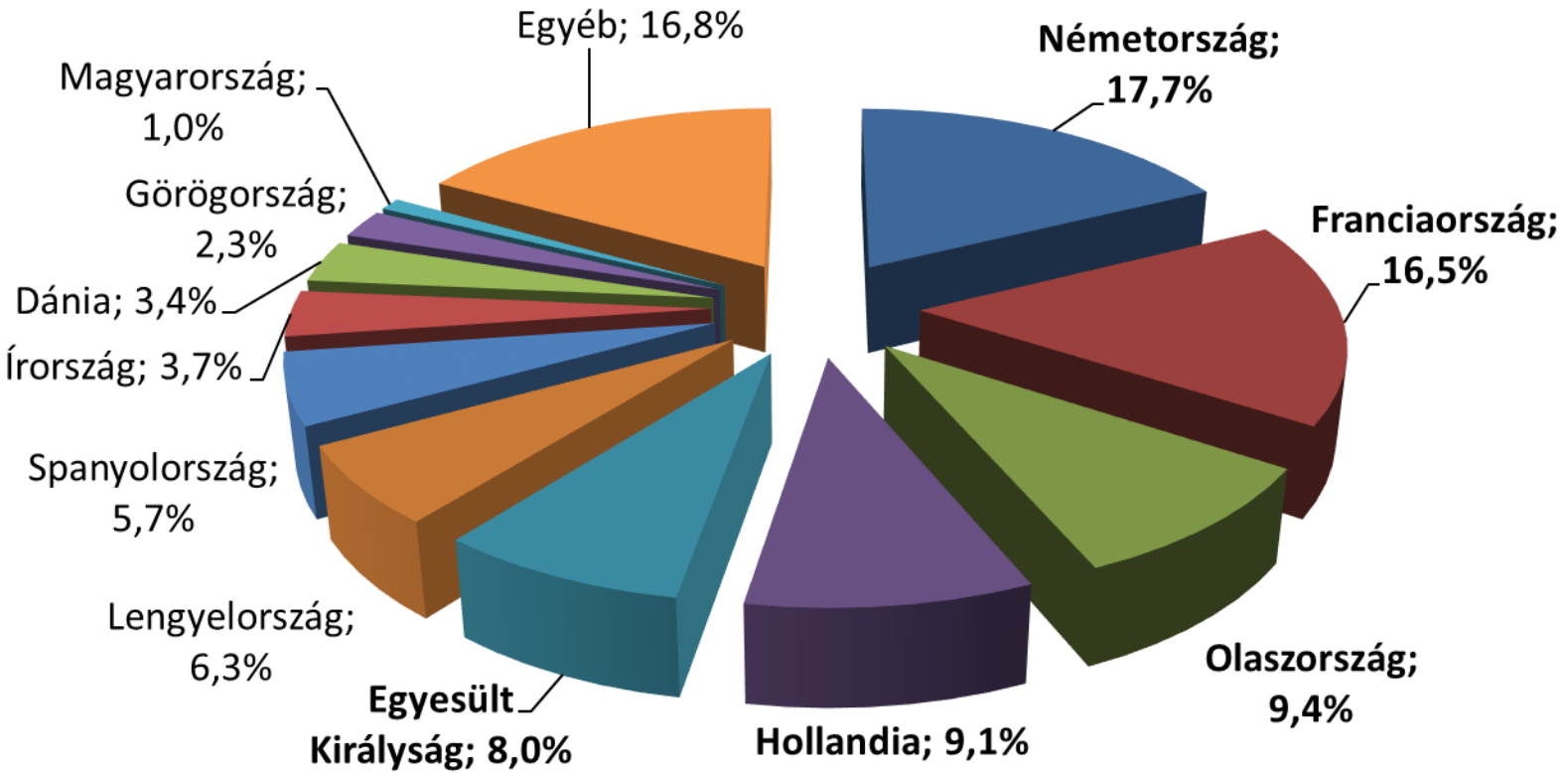

Forrás: EUROSTAT Mezőgazdasági Számlarendszer

Az EU szarvasmarha állományának megoszlása 2016-ban (%)

TOP 5: 60,9%

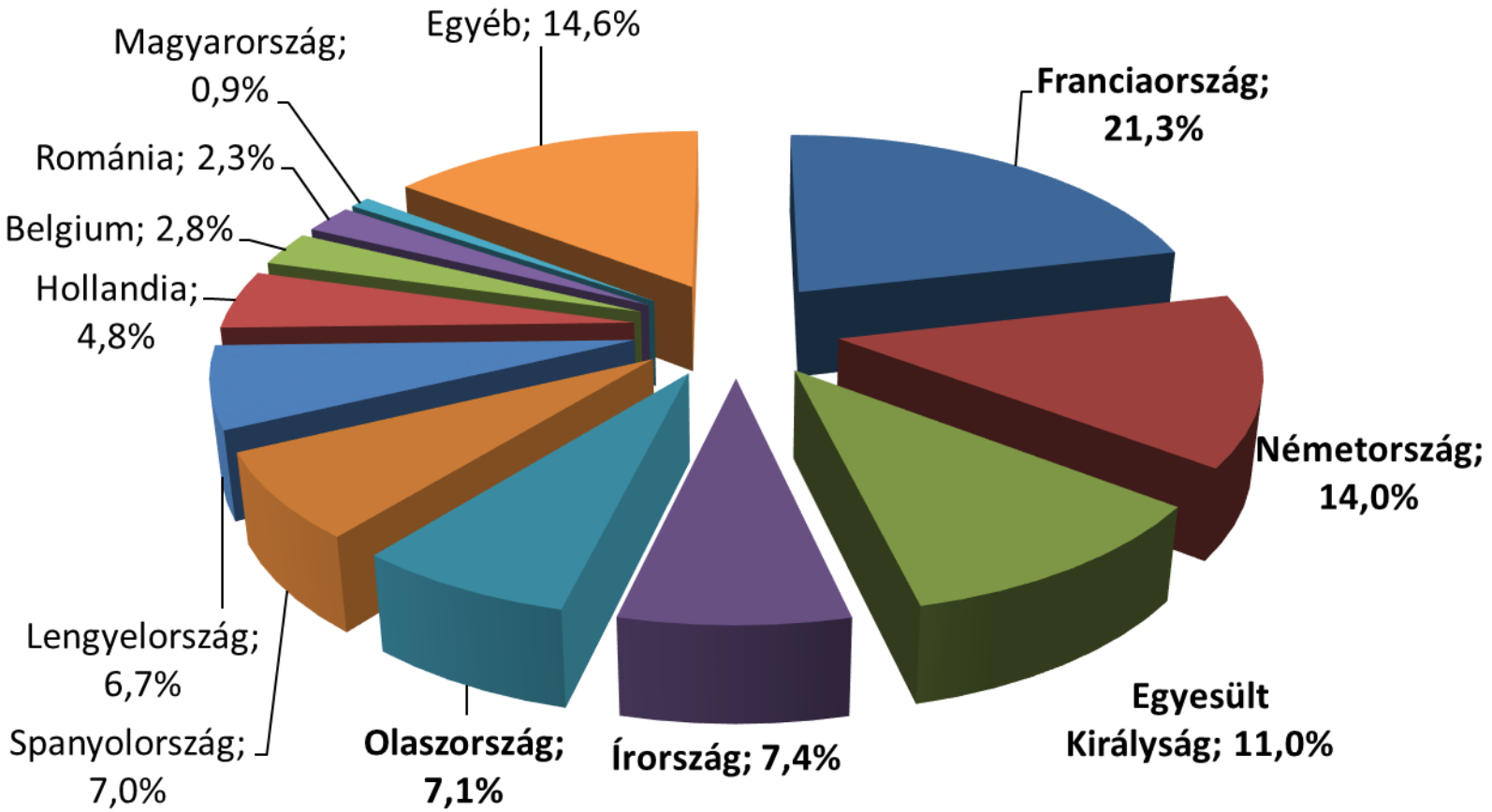

Forrás: EUROSTAT

A szarvasmarha állomány alakulása hazánkban (ezer db)

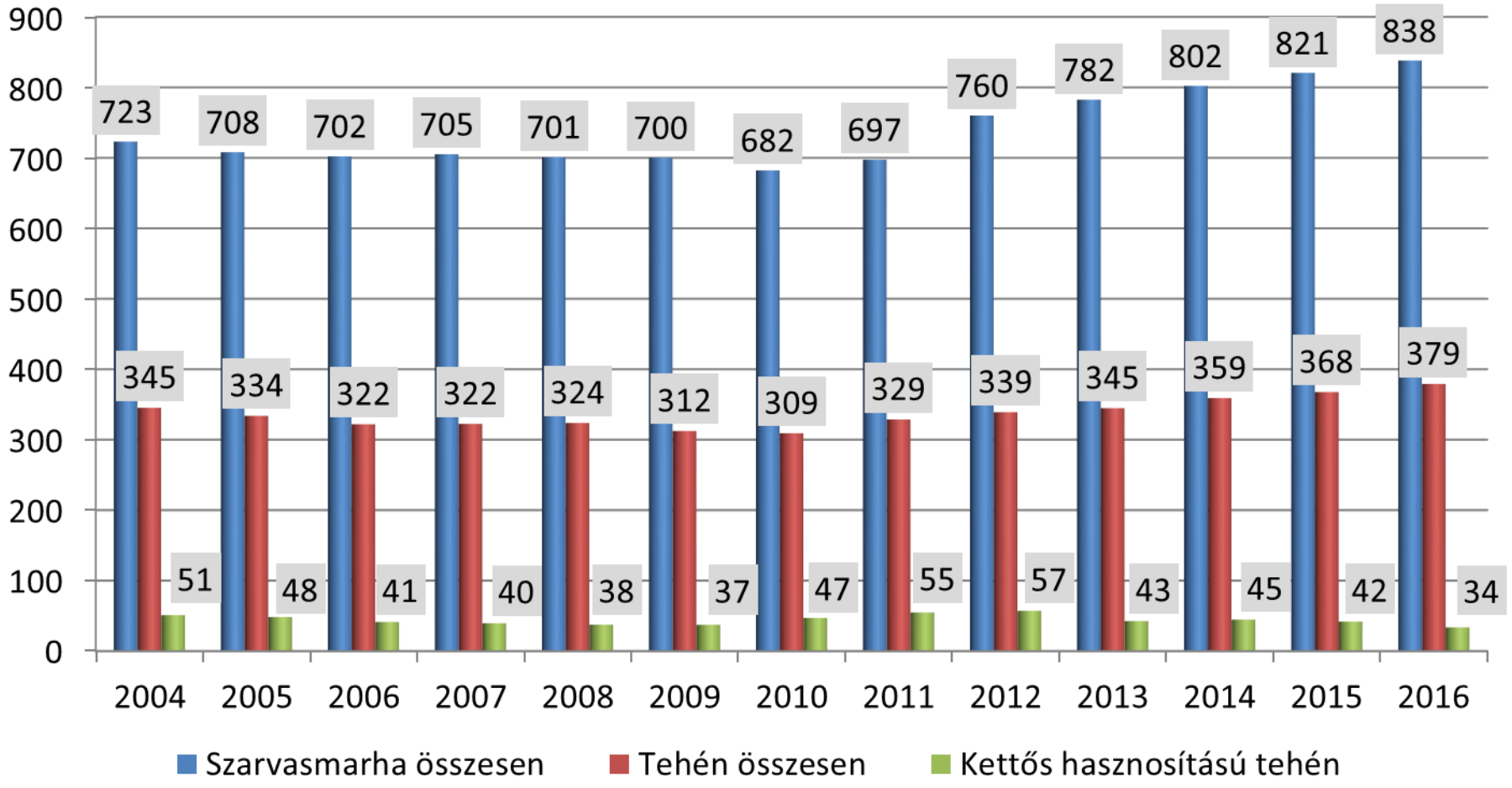

Forrás: KSH

A vágómarha termelői árának alakulása (Ft/kg)

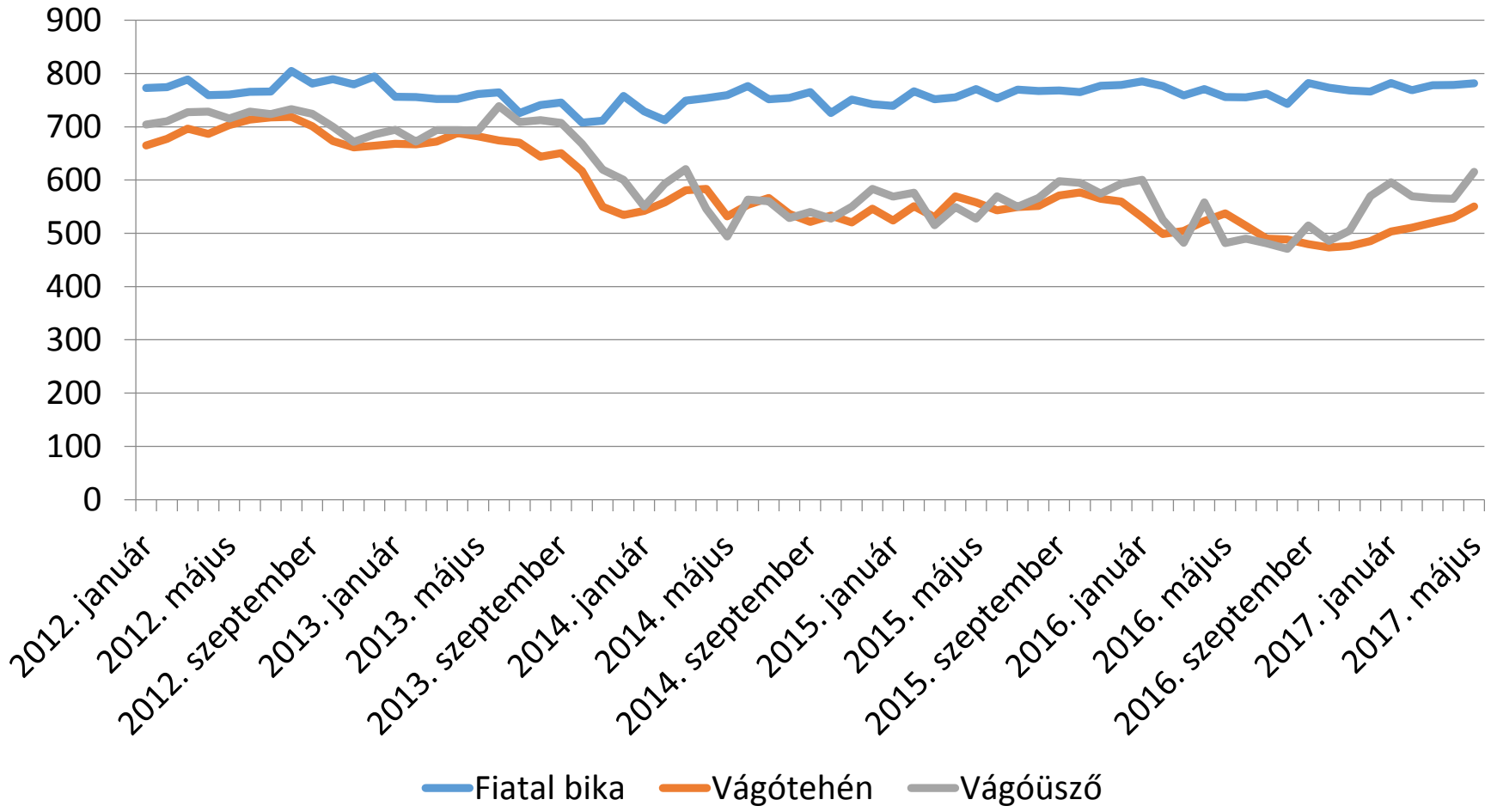

Forrás: AKI PÁIR

Az élő marha külkereskedelem alakulása (millió euró)

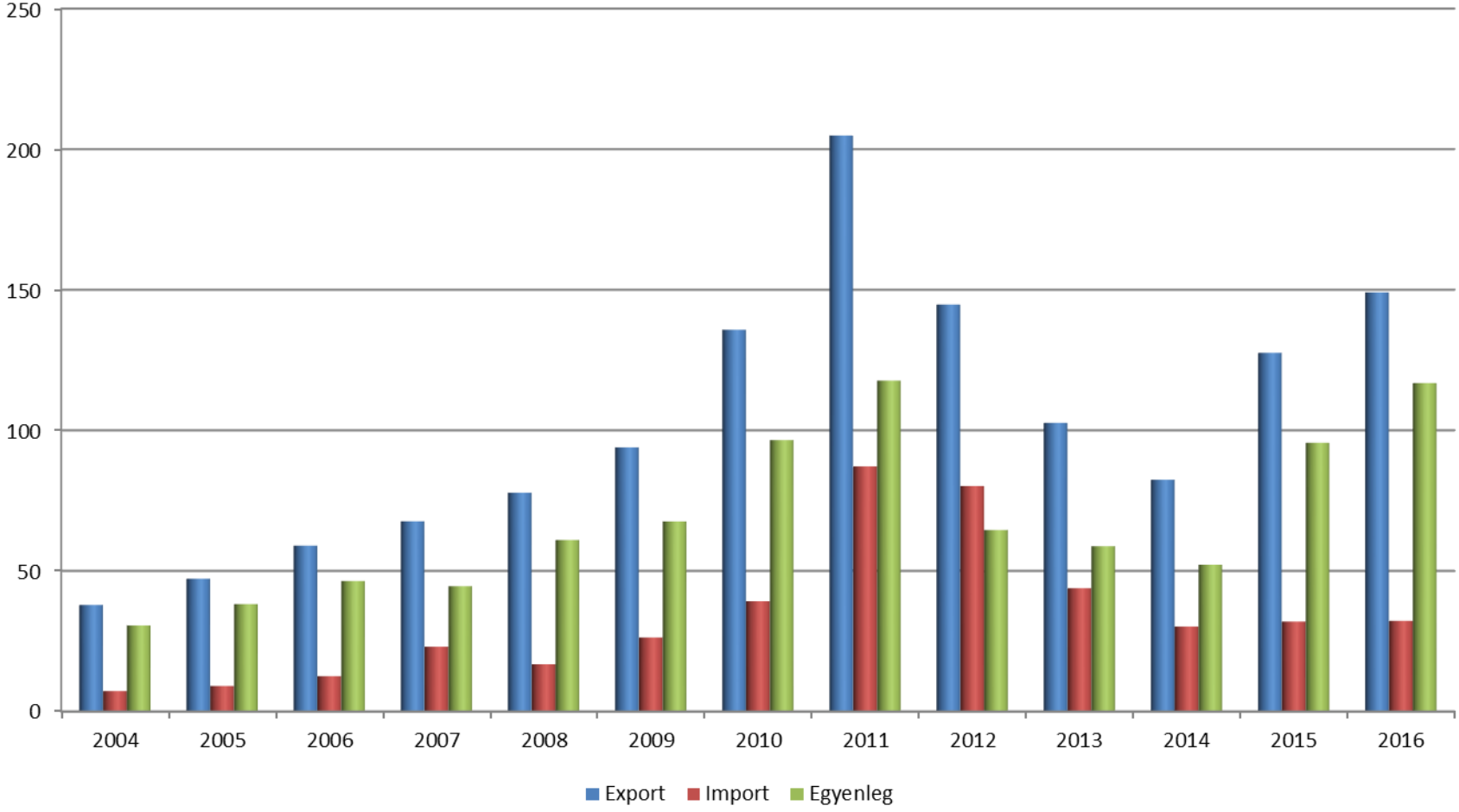

Forrás: KSH

Az élő marha export fő célországai (%)

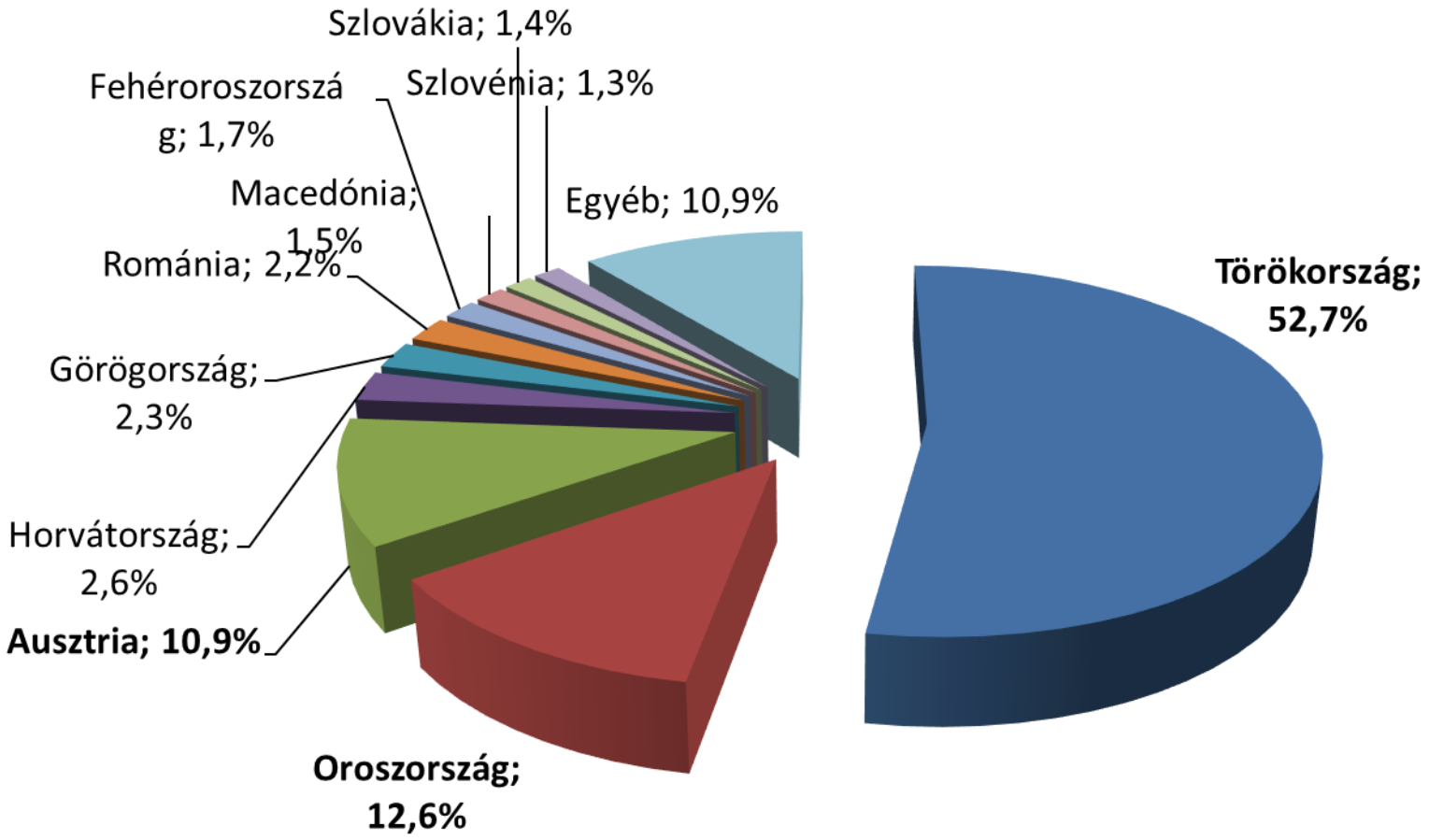

Forrás: KSH

A marhahús külkereskedelem alakulása (millió euró)

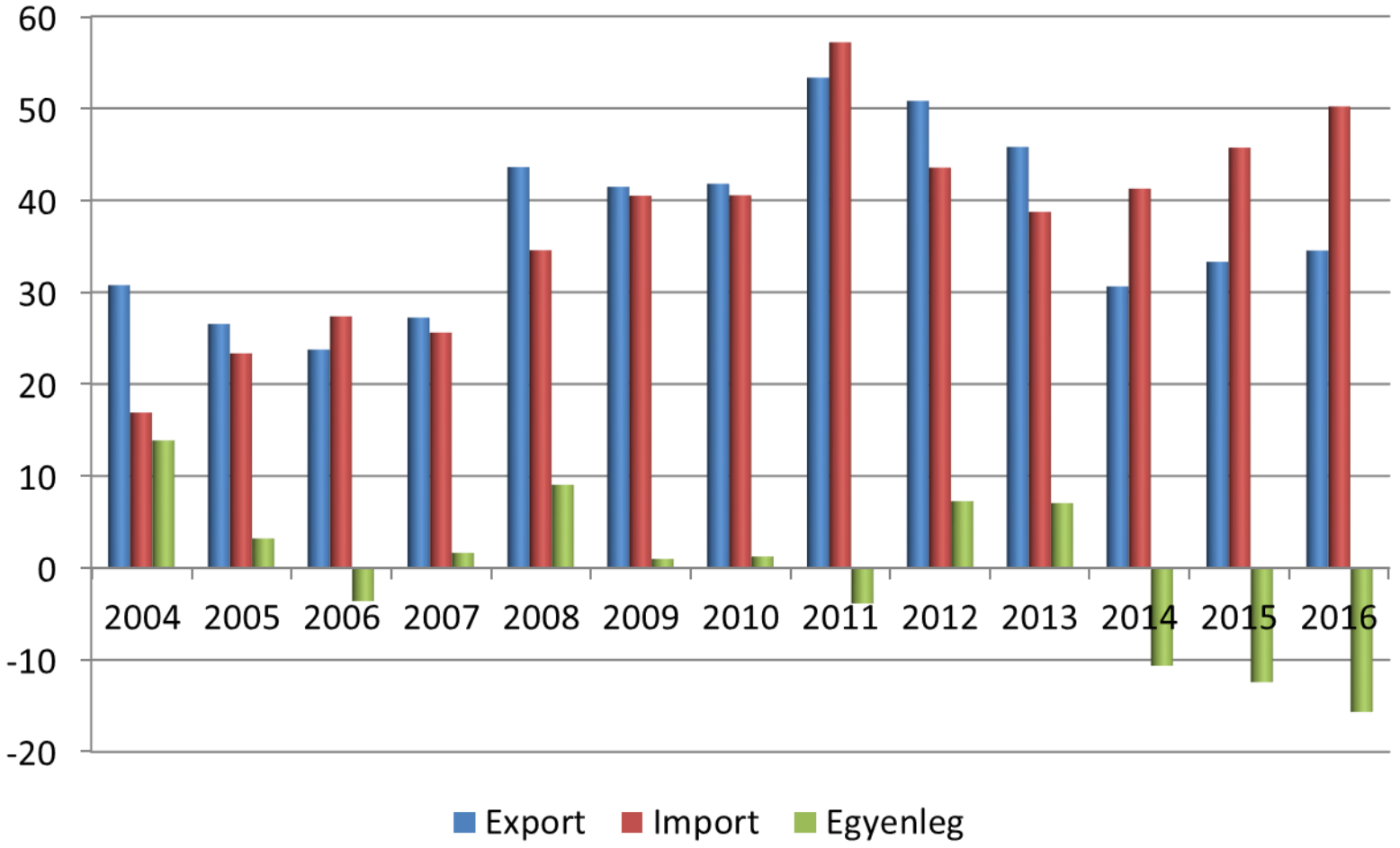

Forrás: KSH

A marhahús export fő célországai (%)

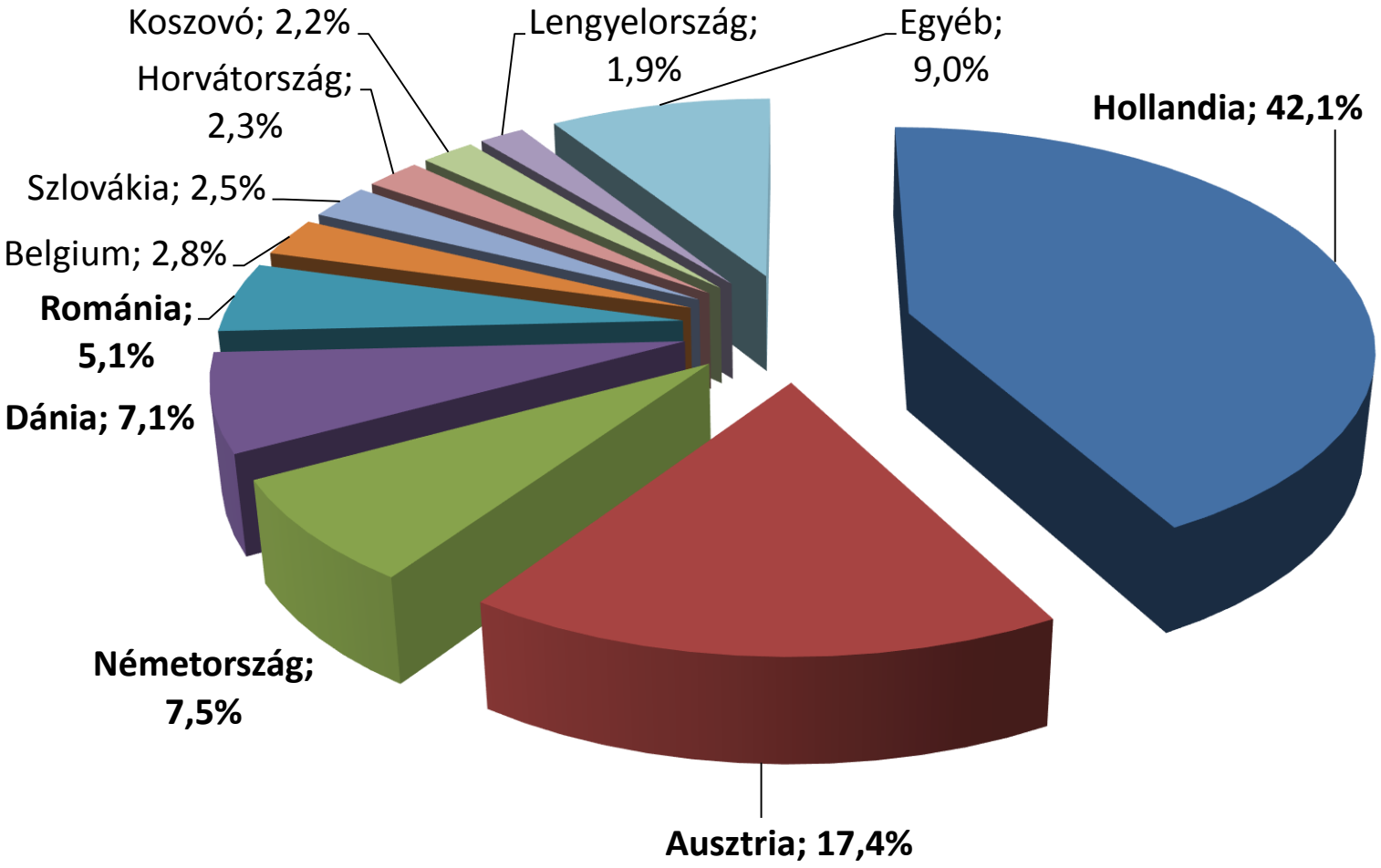

Forrás: KSH

A tejtermelés alakulása (millió liter)

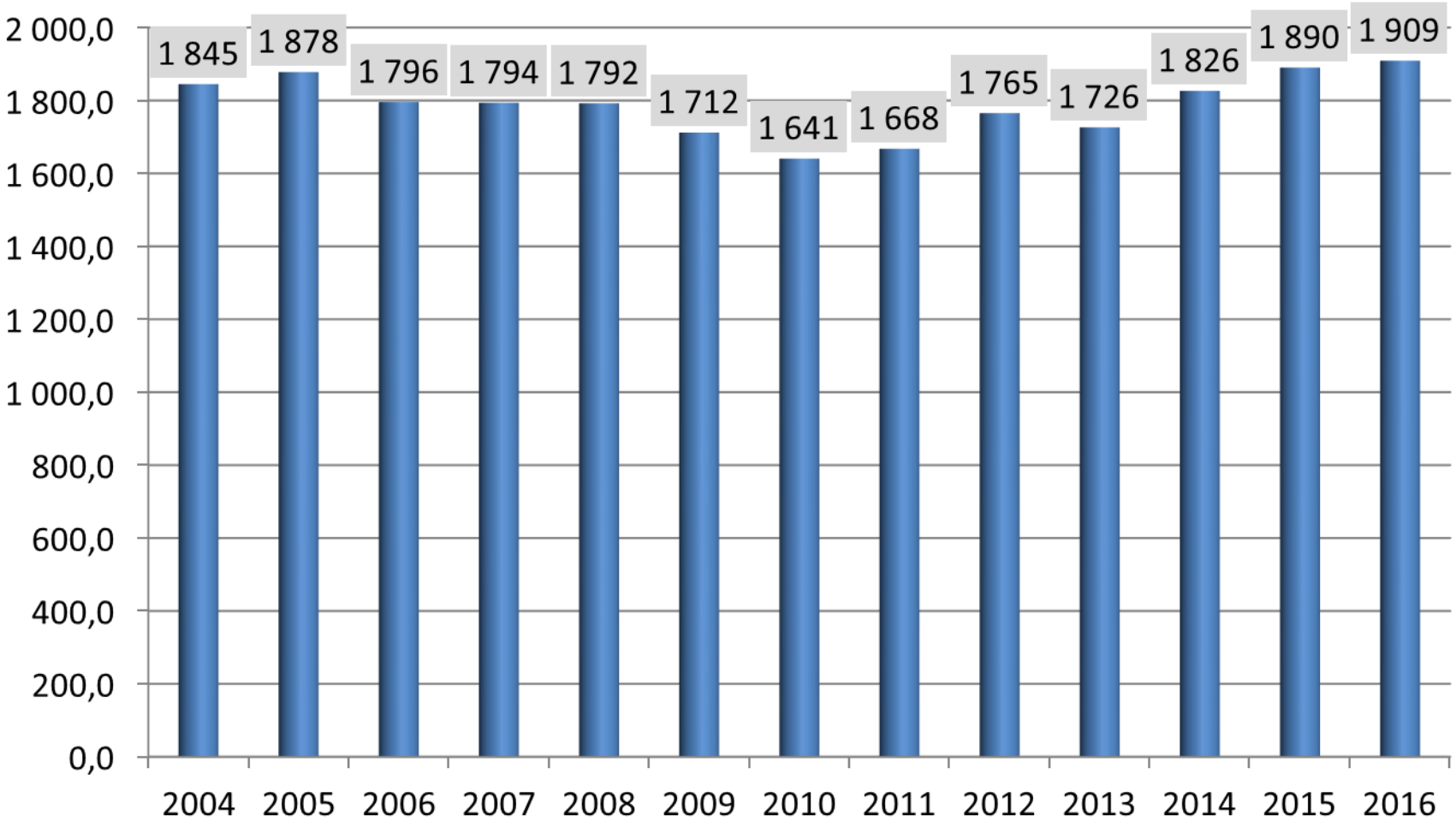

Forrás: KSH, 2016 becslés!

A tej termelői és kiviteli árának alakulása (Ft/kg)

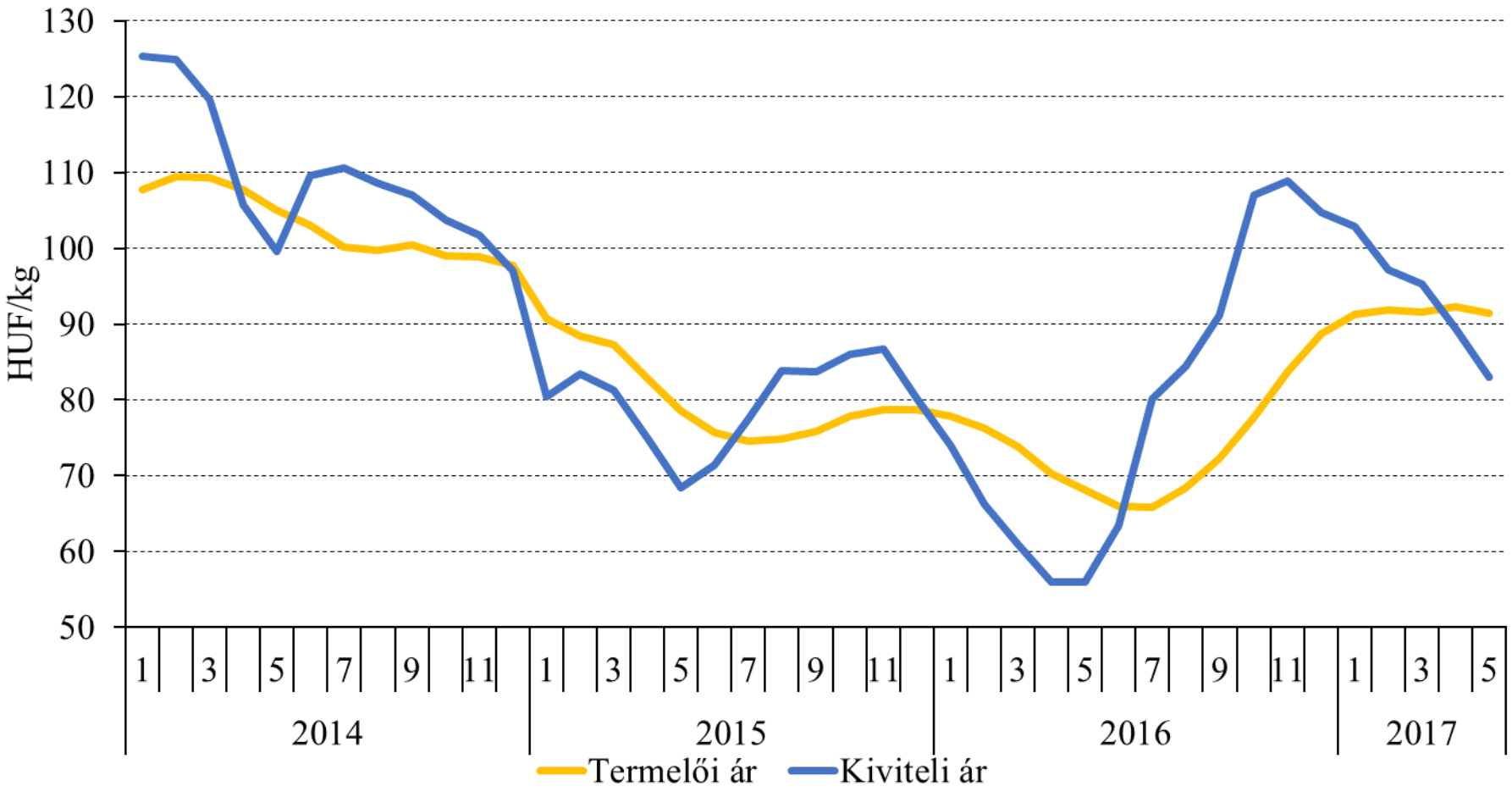

Forrás: AKI PÁIR

A szarvasmarha ágazat helye a magyar mezőgazdaságban

- A vágómarha kibocsátás 2016-ban **86,7 milliárd** forint volt, a mezőgazdaság kibocsátásának 3,3 az állattenyésztés kibocsátásának 10 százaléka.

- A **kibocsátás folyó áras értéke egy év alatt 0,9%-kal növekedett**, mivel a volumen növekedése meghaladta az árak csökkenését.

- A tej ágazat kibocsátása 2016-ban 145,1 milliárd forint volt, a mezőgazdaság kibocsátásának 5,5, az állattenyésztés kibocsátásának 16,8%-a.

- A kibocsátás folyó áron egy év alatt 6,1%-kal csökkent, mivel az árak csökkenésének nagysága meghaladta a volumen enyhe növekedését.

A támogatási rendszer alakulása 2015-2020

Az agrár és vidékfejlesztési támogatások jelenlegi rendszere Magyarországon

- **Közös Agrárpolitika I. pillér** (8,9 milliárd euró)
  - közvetlen támogatások (uniós forrás) (FM)
  - piaci intézkedések (uniós forrás) (FM)
- **Közös Agrárpolitika II. pillér** (4,1 milliárd euró)
  - vidékfejlesztés (uniós és nemzeti forrás) (Miniszterelnökség)

\+ **Nemzeti támogatási jogcímek** (nemzeti forrás) (FM, NGM)

Területalapú támogatás (2016. évi kérelmek)

- Összes alaptámogatást (SAPS) igénylő: 172 317 termelő
- Igényelt alaptámogatás (SAPS) jogosult területe: 4,9 millió ha
- Alaptámogatás (SAPS) keretösszege: ~ 224 milliárd forint

Egyes jogcímek várható* értéke

Jogcím megnevezése	euró	forint (309,79 Ft/EUR)
Alaptámogatás (SAPS)	147,3	45 653
Zöldítés	81,0	25 084
Alaptámogatás+zöldítés	**228,3**	**70 737**
Fiatal gazdák támogatása	67,9	21 032

* A kérelmezett adatok alapján készült modellszámítás során becsült érték. Az MVH/MÁK ellenőrzése alapján az összegek változhatnak.

Termeléshez kötött támogatások várható értékei* (2016. évi kérelmek tükrében)

Megnevezés	Várható fajlagos támogatás	Keret
	forint, 309,79 Ft/EUR	Millió forint
Anyatehén	**49 291**	10 832,30
Hízottbika	**17 826**	1 392,72
Tejhasznú tehén	**104 234**	21 355,10
Szemes fehérjetakarmány	**61 732**	4 165,01
Szálas fehérjetakarmány	**28 606**	4 165,01

* A kérelmezett adatok alapján készült modellszámítás során becsült érték. Az MVH/ MÁK ellenőrzése alapján az összegek változhatnak.

Átmeneti nemzeti támogatások tervezett keretei és fajlagos összegei - 2016

ÁNT jogcím	Tényleges fajlagos támogatás Ft/egyed, Ft/kg	Tényleges boríték (millió Ft)
Húsmarha term. elválasztott	**30 000**	2 856,4
Anyatehén term. kötött	**25 750**	3 012,7
Szarvasmarha extenzifikációs támogatás term. elválasztott	**30 000**	2 326,0
Tejtámogatás term. elválasztott	**6,34**	11 749,7

Termeléshez kötött támogatások várható értékei* (2017. évi kérelmek tükrében)

Megnevezés	Várható fajlagos támogatás	Keret
	forint, 310 Ft/EUR**	Millió forint
Anyatehén	**45 177**	10 829
Hízottbika	**18 219**	1 392
Tejhasznú tehén	**102 422**	21 348
Szemes fehérjetakarmány	**51 287**	4 164
Szálas fehérjetakarmány	**23 677**	4 164

* A kérelmezett adatok alapján készült modellszámítás során becsült érték. Az MVH/ MÁK ellenőrzése alapján az összegek változhatnak.
**tervezési árfolyam

Átmeneti nemzeti támogatások tervezett keretei és fajlagos összegei - 2017

ÁNT jogcím	Tényleges fajlagos támogatás Ft/egyed, Ft/kg	Tényleges boríték (millió Ft)
Húsmarha term. elválasztott	**30 000**	2 856,4
Anyatehén term. kötött	**24 313**	2 844,6
Szarvasmarha extenzifikációs támogatás term. elválasztott	**30 000**	2 326,0
Tejtámogatás term. elválasztott	**5,99**	11 094,0

Típushibák a kérelmezéseknél I. – Húshasznú támogatások

- Nem a jogszabályban meghatározott fajtájú egyed jelent meg a kérelemben.

- A hibára már **a benyújtó felületen futó hiba figyelmeztette** az ügyfeleket, ám ennek ellenére viszonylag sok ilyen jellegű problémával érintett egyed maradt hátra. Az előzetes ellenőrzés során ezen ügyfelek értesítésre kerültek.

- Az ügyfelek a tenyészetkódot nem a megszokott formában, hanem vezető nullával kiegészítve tűntetik fel a kérelmen. Mind a benyújtó felületen, mind az előzetes ellenőrzés során figyelmeztettük erre az ügyfeleket. Amennyiben a tenyészetkód megfelelő, és kizárólag a nulla kezdés a probléma, úgy azt a Kincstár nyilvánvaló hibaként kezeli.

Típushibák a kérelmezéseknél II. – Húshasznú támogatások

- Olyan egyed vonatkozásában igényelnek húshasznú anyatehéntartás támogatást, **melyre korábban tejhasznú támogatást vettek igénybe**.

- Egy részük olyan ügyfél, aki vásárolt egyedre igényelne, de az **eladó nem vagy nem megfelelően nyilatkozik** a korábban igénybevett támogatásokról.

- A kérelmezni kívánt **egyed fajtáját az ENAR adatbázisban módosítva igyekeznek megfelelni a feltételeknek**. - A módosítás eredménye semmilyen formában nem vehető figyelembe.

Típushibák a kérelmezéseknél III. – Tejhasznú tehéntámogatás

- Olyan egyed vonatkozásában igényelnek **tejhasznú** támogatást, **melyre korábban húshasznú anyatehéntartás támogatást vettek igénybe**.

- Az egyed élete során **nem csak egy típusú termeléshez kötött közvetlen támogatást** igényeltek.

- **Az egyed** 2017. március 31-én **nem volt a kérelmező tenyészetében.**

- Az egyed az ENAR nyilvántartás szerint **nem tej vagy kettőshasznú fajtakódon** szerepel.

- A kérelmezett **egyed azonosítója nem található meg az ENAR nyilvántartásban.**

Egyéb intézkedések

Alapvető élelmiszerek ÁFA - csökkentése

2014. január 1.: élő- és félsertés

- nőtt az élősertés felvásárlása, visszaesett az élősertés exportja, élénkült a tenyészállatok forgalma, nőtt a sertéstartók száma, ismét nőtt a sertésállomány.

2015. január 1.: élő és vágott szarvasmarha, juh, kecske- csak köztestermékek.

2016. január 1.: sertés tőkehúsok.

- részletes NAV tájékoztató készült, a kiskereskedelmi láncok átadták a fogyasztóknak.

2017. január 1.: baromfi, tojás, friss tej áfája 5%

- részletes NAV tájékoztató készült, folyamatos nyomon követés 2017. első félévében, az eddigi tapasztalatok alapján várható pozitív hatások.

2018. január 1.: hal, sertésbelsőség áfája 5%

A Földművelésügyi Minisztérium továbbra is elkötelezett az élelmiszerek ÁFÁ-jának csökkentése tekintetében.

Tenyésztésszervezési támogatás

- A támogatás célja a tenyészállat-állomány genetikai minőségének fenntartása és javítása, a tenyésztésszervezési feladatok ellátásának elősegítése egyes támogatott célterületekhez kapcsolódó támogatott szolgáltatásokon keresztül.

- A tenyésztési feladatok támogatása **katalizátor szerepet tölt be a nemzeti állattenyésztési programok megvalósításában** (szarvasmarha, juh, kecske, sertés, kisállatok, ló), az idehaza tenyésztett mezőgazdasági állatfajták fenntartásában, genetikai minőségük javításában. A tenyésztői munka eredményessége **a magyar állattenyésztés és állati termék-előállítás versenyképességének egyik záloga.**

- A 2016. évi keret: 960 millió forint volt, amelyet a keretátcsoportosítással további 200 millió forinttal egészítettünk ki.

- A törzskönyvezés, teljesítményvizsgálat és tenyészérték becslés célterületekre az **2017-ben 1.3 milliárd Ft** áll rendelkezésre (2010-ben 750 millió Ft).

Tenyésztőszervezeti kifizetések a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete részére

- Elmondható, hogy az EMVA 214/B és 214/C jogcímek alapján nyújtott támogatásoknak köszönhetően az elmúlt években növekedett az „A” törzskönyves valamint a termelés ellenőrzés alá vont magyartarkák száma, ezzel arányosan pedig növekedett a tenyésztésszervezési támogatás igénylés is.

- Ezzel összhangban az elmúlt években a Magyartarka Tenyésztők Egyesületének tenyésztőszervezeti támogatás igénylése 60-70 millió Ft/év közötti értékre állt be, mely az összes kifizetés 5-6 %-át teszi ki.

- **2016 évben** a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete részére **összesen 60,57 millió Ft összegben** került tenyésztőszervezeti támogatás kifizetésre, ami az **összes teljesített kifizetés 5,23 %-a.**

Tenyésztőszervezeti kifizetések 2017-ben
(2017.01.01.-2017.04.24.)

Tenyésztőszervezet	Összeg tenyésztőszervezetenként (Ft)	Az összes kifizetés aránya (%)
Holstein-fríz Tenyésztők Egyesülete	**330 988 920**	**51%**
Magyartarka Tenyésztők Egyesülete	**69 227 275***	**11%****
Magyar Juhtenyésztők és Kecsketenyésztők Szövetsége	57 857 170	9%
Mangalicatenyésztők Országos Egyesülete	54 966 000	8%
Magyar Charolais Tenyésztők Egyesülete	**23 571 800**	**4%**
Magyar Hereford Angus Galloway Tenyésztők Egyesülete	**19 434 600**	**3%**
Egyéb szervezetek (17 darab)	96 813 495	15%
Összesen	652 859 260	100%

*A 2017. 04. 24-i kifizetett több mint 69 millió Ft-ból megközelítőleg 46 millió Ft a 2016-os kérelmek alapján kifizetett összeg, tehát az idei évre – a korábbi évekhez hasonlóan – még 45-47 millió Ft-os kifizetési igény fog jelentkezni a Magyartarka Tenyésztők Egyesületénél.

** Tekintettel arra, hogy az egyes fajtafenntartó szervezetek eltérő időszakokban nyújtják be az igényléseiket jelenleg ez az érték magas, azonban az év végére, a teljes kifizetési összegek tekintetében – a korábbi évekhez hasonlóan – 5-6 % körül lesz ez az érték.

Forrás: MAK és MTTE

Mire jutottunk eddig?

Az EU tagországai közül **2010-16 között** Magyarországon nőtt a legnagyobb arányban a **szarvasmarha állomány**, ezen belül pedig a tehénállomány is.

A **tejhasznú tehénállomány** - a két éven át tartó nemzetközi tejpiaci válság ellenére - 2010 és 2016 között 8 százalékkal nőtt.

A **húshasznú tehénállomány** hat év alatt a kétszeresére bővült (+98,7 százalék).

A Közös Agrárpolitika 2020 után

Magyarország jelenlegi pozíciója a KAP-ban

- 2014-2020 között a Magyarországnak jutó összes uniós forráson belül a KAP részaránya 36,1%.
- Ezen időszak alatt az EMGA és EMVA kereteiben **összesen 12,35 Mrd EUR forrás áll rendelkezésre (8,9 + 3,45 Mrd EUR)**.
- **Magyarország részaránya a teljes KAP költségvetésében 3,19%**.
- **Magyarország pozíciója** az uniós támogatások tekintetében, fajlagosan **az egyik legjobb az EU-ban**.

NEM CÉLUNK/ÉRDEKÜNK A JELENLEG MŰKÖDŐ RENDSZER RADIKÁLIS ÁTALAKÍTÁSA.

DE: Egyelőre semmilyen hivatalos javaslat nem jelent meg, így a sajtóban megjelenő információk csupán találgatások, spekulációk.

A KAP jövőjével kapcsolatos előzetes magyar álláspont fő elemei

- Alapvető, hogy az agrárpénzeket továbbra is az agrártermelők kapják.
- A rendszer gyökeres átalakítását nem tartjuk szükségesnek.
- Célunk megőrizni a 2014-2020-as Többéves Pénzügyi Keretben (MFF) az EMGA-n és az EMVA-n keresztül érkező összegeket, valamint a KAP költségvetésben képviselt részarányunkat.
- Bármely új cél KAP-ba történő beemelése csak a megfelelő források hozzárendelésével lehetséges.
- Szükséges fenntartani az erős kétpilléres KAP-ot.
- Az I. pilléren belül fenn kell tartani a termeléshez kötött támogatásokat.
- Ellenezzük az agrárpolitikák bármilyen mértékű renacionalizációját.
- Maradjon meg a két pillér közötti átcsoportosítás lehetősége.

A szövetségesek keresése, valamint az érdekek egyeztetése már elkezdődött (pl. a V4 kibővített formájában).

Nyilvános konzultáció a KAP modernizálásáról és egyszerűsítéséről

Előzetes részvételi adatok:

- Összesen 322 912 kitöltött kérdőívet küldtek vissza, ebből 3 698-at Magyarországról (1,15%).
- A legtöbb válasz Németországból érkezett, 147 142 db (45,57%).
- Az összes válaszadó mindössze 7,18%-a vallotta magát mezőgazdasági termelőnek.

Ország	Válaszok száma (db)
Németország	*147 142*
Franciaország	*40 390*
Olaszország	*38 425*
Spanyolország	*24 776*
Belgium	*20 806*
Hollandia	*7 202*
Ausztria	*7 129*
Lengyelország	*5 872*
Magyarország	***3 698***
Csehország	*3 356*
Szlovákia	*3 132*
Összesen	***322 912***

Az előzetes menetrend áttekintése

IDŐPONT	MÉRFÖLDKŐ
2017. február 2. – május 2.	Nyilvános konzultáció
2017. július 7.	**Az Európai Bizottság egy konferencia keretében bemutatja a konzultáció eredményeit.**
2017. november	Bizottsági kommunikáció a KAP jövőjével kapcsolatos elképzelésekről
2018. I. negyedév	Hivatalos jogszabályi javaslat a KAP alaprendeleteire vonatkozóan
2018 nyár-ősz	Hivatalos jogszabályi javaslat a Többéves Pénzügyi Keretre (MFF) vonatkozóan (*a Bizottság legutóbbi információi alapján a BREXIT-tárgyalások miatt*)
2021. január 1.	Új költségvetési ciklus indul (vagy átmeneti év)

Nyilvános konzultáció a KAP modernizálásáról és egyszerűsítéséről

- A Bizottság nyilvánosságra hozta előzetes hatástanulmányát, amely 5 lehetséges opciót vázol fel a KAP jövőbeli szerkezetét illetően.
- **Ez azonban nem tükrözi a Bizottság álláspontját, és nem feltétlenül ezek közül kerül majd ki a hivatalos bizottsági jogszabályi javaslat.**
- Inkább a szélsőséges eseteket is megvizsgálva, az összes lehetséges opció gazdasági, szociális és környezeti hatásainak felmérését célozzák. (A tapasztalatok azt mutatják, hogy szélsőséges, radikális változások nem képesek átjutni az uniós döntéshozatali folyamaton.)

Az opciók:

1. opció: *status quo, a jelenlegi rendszer fenntartása változások nélkül.*

2. opció: *a KAP teljes felszámolása (megjelenítésének célja a KAP hozzáadott-értékének, valamint a KAP hiányában fellépő gazdasági, szociális és környezeti hatások bemutatása).*

3. opció: *a vidékfejlesztés és a kockázatkezelési eszközök megerősítése a területalapú támogatások rovására*

4. opció: *a területalapú támogatások egyszerűsített formában történő továbbvitele, azonban inkább a gazdasági és környezetvédelmi előnyök támogatásával.*

5. opció: *a rendszer radikális átalakítása (a támogatások erős újraosztása a nagyobbaktól a kisebb és környezetbarát gazdaságok irányába, kötelező "capping,,)*

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!